

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 17Co/174/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3111200807
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 09. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Ivan Kubínyi
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2019:3111200807.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Ivana Kubínyiho, sudkyne JUDr. Gabriely Janákovvej a sudkyne Mgr. Zuzany Holúbkovej v spore žalobcu: A. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom P., G. XXX, zastúpeného O. Z. G., advokátom, so sídlom D., D. XX, proti žalovanému W. Z., W., so sídlom L. X., Z. X., P. XX/X, IČO XXX XXX XX. (pôvodný žalovaný 2/), zast. T.W. & Z., S., so sídlom I., Y. X-X, IČO XX XXX XXX, o náhradu škody, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Trenčín zo dňa 24. januára 2018, č. k. 12C/10/2011-384, takto

rozhodol:

I. Rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti, t. j. v zamietavom výroku IV., v zamietavom výroku XII., v zamietavom výroku XIII., v zamietavom výroku XIV., v zamietavom výroku XVII. a vo výroku XIX o trovách konania **p o t v r d z u j e**.

II. Žalovaný má voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie rozhodoval o nároku na bolesťné a náhradu sťaženia spoločenského uplatnenia (SSU) ako škody vzniknutej pri dopravnej nehode dňa 30.11.2009. Okrem iného (vyhovujúca časť rozsudku, ktorá nebola napadnutá odvolaním) rozhodoval aj o mimoriadnom zvýšení SSU podľa § 5 ods. 5 o priznaní zák. č. 437/2004 Z. z., kde zákon umožňuje súdu zvýšiť SSU najviac o 50 %, v prípade existencie dôvodov hodných osobitného zreteľa. Súd prvej inštancie uviedol, že znalecká organizácia navrhla v znaleckom posudku zvýšenie 30 - 40%, pričom vychádzala z priemerného veku muža na Slovensku, čo je asi 72 rokov a zdravotných následkov u žalobcu. Poukázali, že v plnej výške navrhujú zvýšenie v prípadoch, keď je pacient v bdelej kóme v jeho veku, poprípade u mladších pacientov. Súd prvej inštancie s poukazom na rozhodnutie NS SR Cdo 212/2010 uviedol, že uznanie invalidity v zmysle § 5 ods. 5 zák. č. 437/2004 Z. z., nie je jediným prípadom osobitného zreteľa pri priznaní zvýšenej náhrady, ale je jedným z prípadov osobitného zreteľa. Podľa NS ČR 25Cdo 524/2012 takýmito výnimočnými skutočnosťami sú najmä uplatnenie poškodeného v živote a spoločnosti, pri uspokojovaní jeho životných a spoločenských potrieb, vrátane výkonu doterajšieho povolania alebo prípravy na povolanie, ďalšieho vzdelávania a možnosti uplatniť sa v živote rodinnom, politickom, kultúrnom a športovom aj s ohľadom na vek poškodeného v čase vzniku škody na zdraví i na jeho predpokladané uplatnenie v živote. Zmyslom tejto náhrady je kompenzácia nemajetkovej ujmy spojenej s nepríjemnosťami, stresom či inými komplikáciami, ktoré poškodenému trvalé následky prinášajú. Podľa NS ČR 25 Cdo 3457/2010, dôvodom na zvýšenie je ujma na zdraví na začiatku produktívneho veku poškodeného, takže jeho vyradenie z bežných životných aktivít je dlhodobé a prakticky celoživotné. Vzhľadom na záver znaleckého dokazovania i vyjadrenie žalobcu, súd prvej inštancie považoval za primerané zvýšenie náhrady SSU podľa § 5 ods. 5 zák. č. 437/2004 Z. z. vo výške 40% a vo zvyšku nároku na zvýšenie SSU žalobu zamietol ako nedôvodnú.

2. Súd prvej inštancie zamietol žalobu tiež v časti úrokov z omeškania, ktorý nárok právne posúdi podľa § 11 ods. 6 písm. a) a ods. 8 a § 15 ods. 1 zák. č. 381/2001 Z. z. Uviedol, že žalobca bol povinný predložiť potrebné doklady k svojmu nároku k oznámeniu a podľa § 11 žalovaný poisťovateľ bol povinný do 3 mesiacov od oznámenia poškodeného o škodovej udalosti skončiť prešetrovanie a oznámiť poškodenému žalobcovi výšku poistného plnenia, inak bol povinný platiť úroky z omeškania. Priznať úrok z omeškania bolo preto podľa súdu prvej inštancie možné len v prípade, pokiaľ by poisťovateľ do 3 mesiacov od oznámenia poškodeného o škodovej udalosti neskončil prešetrovanie a neoznámil poškodenému žalobcovi výšku poistného plnenia. V prípade nárokov, pri ktorých súd prvej inštancie zistil dodržanie uvedenej trojmesačnej lehoty, preto úroky z omeškania žalobcovi nepriznal.

3. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa 255 ods. 1 a 2 CSP zohľadňujúc pomer úspechu strán sporu, ktorý bol približne rovnaký, a preto žiadnej zo strán sporu nárok na náhradu trov konania nepriznal.

4. Proti rozsudku, a to v jeho zamietavom výroku IV., v zamietavom výroku XII., v zamietavom výroku XIII., v zamietavom výroku XIV., v zamietavom výroku XVII. a vo výroku XIX o trovách konania podal odvolanie žalobca, ktorý žiadala napadnuté rozhodnutie zmeniť a žalobe aj v tejto časti vyhovieť a priznať nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Ohľadom zamietnutia časti (10 %) žaloby o mimoriadne zvýšenie SSU podľa § 5 ods. 5 zák. č. 437/2004 Z. z. nesúhlasil žalobca s prevzatím záveru znaleckej organizácie, pretože mimoriadne zvýšenie je výlučne otázkou právnou a nepatrí do kompetencie znalca, ale do výslovnej právomoci súdu. V otázke aplikácie ust. § 5 ods. 5 zák. č. 437/2004 Z. z. nepovažoval žalobca za významné, či bola posudzovaná osoba pred poškodením zdravia mimoriadnym spôsobom zapojená do niektorej z oblastí spoločenského života. Podľa žalobcu nemožno preceňovať význam percentuálneho zvýšenia náhrady podľa ust. § 5 ods. 5 zák. č. 437/2004 Z. z. podľa závažnosti poškodenia zdravia, pretože závažnosť poškodenia zdravia rozlišuje už samotné základné bodové hodnotenie SSU. Východiskom mimoriadneho zvýšenia je vždy základné bodové hodnotenie, ktoré závažnosť poškodenia plne zohľadňuje. Mimoriadne zvýšenie preto bude vždy priamo úmerné základnému hodnoteniu. V súvislosti s mimoriadnym zvýšením žalobca zdôraznil, že v jeho prípade sa jednalo o poškodenie zdravia mladého muža, ktorému sa vo veku 34 rokov prakticky zrútil život. Nikdy nebude chodiť a doživotne je pri základných životných úkonoch odkázaný na pomoc druhej osoby. Je prakticky úplne sociálne izolovaný, a teda v maximálnej možnej miere obmedzený v uplatnení v akýchkoľvek spoločenských vzťahoch. Významné je podľa žalobcu, že náhrada SSU sa poskytuje jednorázovo pre celý budúci život poškodeného, a aj preto je zvýšenie o 40 % v danom prípade nedostatočné.

5. Žalobca nesúhlasil ani so zamietnutím úroku z omeškania pri plneniach, ktoré boli žalobcovi poskytnuté až v priebehu konania na základe výsledkov znaleckého dokazovania, pretože nebol správny záver súdu prvej inštancie, že ich splatnosť je podľa § 11 ods. 7 zák. č. 437/2004 Z. z. daná uplynutím 15 dňovej lehoty od právoplatnosti súdneho rozhodnutia. Povinnosť poisťovateľa plniť poškodenému preukázané nároky na náhradu škody, je podľa žalobcu základnou a najpodstatnejšou povinnosťou poisťovateľa a vyplýva z právneho predpisu. Jedná sa o peňažnú povinnosť a pokiaľ nie je splnená včas, jednoznačne vzniká nárok na úrok z omeškania podľa § 517 ods. 2 OZ. Náhrada za bolesť a SSU sa podľa ust. § 3 ods. 2, § 4 ods. 2 a § 5 ods. 1 zák. č. 437/2004 Z. z. preukazuje lekárskeho posudkom o ich bodovom hodnotení. Práve tento lekárskeho posudok je určujúcim pre určenie výšky náhrady za bolesť a SSU a žalobca práve takýto doklad žalovanému predložil. Pokiaľ ich žalovaný namietal, mal postupovať podľa § 7 ods. 6 zák. č. 437/2004 Z. z. a požiadať ako oprávnená osoba o znalecký posudok a nie nútiť žalobcu uplatniť nárok na súde. Pretože žalovaný nevyužil znalecký posudok ako jedinú zákonnú možnosť na spochybnenie lekárskeho posudku predloženého žalobcom, nepostupoval v súlade s právom, neplnil včas a dostal sa do omeškania. Pokiaľ žalobca nevyužil zákonný postup preverenia záverov lekárskeho posudku znaleckým posudkom, nemôže sa zbaviť právnych následkov toho, že nepostupoval v súlade s právom a je povinný zaplatiť úroky z omeškania, pretože po predložení lekárskeho posudku neplnil riadne a včas. Čo sa týka ustanovenia § 11 ods. 7 zák. č. 381/2001 Z. z. o stanovení 15 dňovej lehoty na plnenie až od právoplatnosti rozhodnutia súdu, toto ustanovenie sa podľa žalobcu vzťahuje na nároky, ktoré vyplývajú z konštitutívnych rozhodnutí súdu.

6. Napokon žalobca namietal správnosť rozhodnutia o trovách konania a s odkazom na rozhodnutie KS BA a časopisecký článok, považoval naďalej potrebné zohľadniť, že rozhodnutie súdu záviselo vo výške

plnenia od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku. Mechanické stanovenie úspechu v konaní podľa pomeru žiadanej a priznanej sumy považoval v prípade uplatnených nárokov za nesprávne.

7. Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu žiadal napadnuté rozhodnutie po posúdení včasnosti odvolania potvrdiť ako vecne správne a odvolacie námietky uplatnené žalobcom považoval za neopodstatnené.

8. Vo svojich ďalších vyjadreniach zotrvali strany sporu na svojich principiálnych stanoviskách a s názormi protistrany nesúhlasili.

9. Odvolací súd preskúmal vec v zmysle ust. § 378 a nasl. CSP bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 CSP a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné v napadnutej časti potvrdiť podľa § 387 CSP.

10. O mimoriadnom zvýšení SSU, súd prvej inštancie rozhodol podľa ust. § 5 ods. 5 zák. č. 437/2004 Z. z., podľa ktorého v prípadoch hodných osobitného zreteľa, akým je uznanie invalidity, môže súd náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia zvýšiť najviac o 50%. Zo samotného textu citovaného ustanovenia je zrejmé, že 50 percentné zvýšenie nie je pre prípady hodné osobitného zreteľa stanovené ako paušálne, ale že sa jedná o rozpätie od 1 do najviac 50, v rámci ktorého sa pohybuje súd pri tomto zvýšení, a to podľa svojej odôvodnenej úvahy. Preto nemá názor žalobcu o potrebe prakticky paušálneho zvyšovania SSU na 50 percent oporu ani v texte zákona a nemožno mu prisvedčiť ani s poukazom na jednorazovú povahu náhrady SSU. Naopak, je zrejmé, že zvýšenie SSU súdom podľa citovaného ustanovenia sa realizuje v celom rozsahu do 50 %. Pokiaľ potom súd prvej inštancie v danom prípade zvýšil SSU o 40 % a v požadovanom zvyšku 10 % žalobu zamietol, bol tento jeho postup v základe plne súladný s citovaným ustanovením. Súčasne svoju úvahu o určení práve 40 % zvýšenia odôvodnil najmä vekom žalobcu. Toto odôvodnenie je možné plne akceptovať a nie je opodstatnená námietka žalobcu, že súd prvej inštancie ponechal určenie zvýšenia na výsledkoch znaleckého dokazovania. Je pravdou, že znalecká organizácia sa k otázke mimoriadneho zvýšenia podľa citovaného ustanovenia vyjadrila a uviedla aj svoj návrh (nie skutkový záver) v tejto otázke. Pokiaľ však súd prvej inštancie uviedol, že sa k tomuto návrhu a jeho dôvodom prikláňa, nemožno z toho bez ďalšieho usudzovať na to, že prijatý záver bol záverom znalca, ale len na to, že súd uviedol, že sa stotožňuje s právnym posúdením, ktoré bolo prezentované v konaní a korektne uviedol autorstvo k tomuto právnemu posúdeniu. Tým, že sa súd pripojí k právnemu posúdeniu nejakej otázky prezentovanému v konaní, sa takéto právne posúdenie stáva právnym posúdením súdu a nemožno namietat, že súd nerealizoval svoju výlučnú kompetenciu na právne posúdenie vecí. To ani v prípade, že súd prevezme aj zdôvodnenie prezentovaného právneho posúdenia. Čo sa týka samotných dôvodov pre súdom určený rozsah mimoriadneho zvýšenia, aj odvolací súd sa stotožňuje s názorom, že vek poškodeného patrí k rozhodujúcim kritériám. Je totiž potrebné rozlišovať, že v prípade poškodenia zdravia v detskom veku, nebude môcť byť spoločenské uplatnenie v rozsahu pripadajúcom na dané poškodenie zdravia naplnené v ďalšom živote prakticky vôbec. Naopak, poškodenie zdravia v starobe, bude mať v rozsahu pripadajúcom na dané poškodenie zdravia podstatne menší dopad na spoločenské uplatnenie poškodeného, pretože toto mohlo byť v podstatnom rozsahu realizované v jeho dovtedajšom živote. Vzhľadom na stredný vek poškodeného, nebolo nesprávne mimoriadne zvýšenie SSU stanovené súdom prvej inštancie podľa ust. § 5 ods. 5 zák. č. 437/2004 Z. z. na 40 % základného bodového hodnotenia.

11. Ďalšia časť odvolania žalobcu sa týkala úroku z omeškania z bolestného a SSU. Odvolací súd vo svojej skoršej rozhodovacej praxi (rozsudok KS TN sp. zn. 17Co/114/2017 zo dňa 25.04.2018) prijal záver totožný s názorom žalobcu keď uviedol, že ustanovenie § 11 ods. 8 zákona 381/2001 Z. z. síce zakladá právo na úrok z omeškania pre omeškanie so splnením povinnosti podľa § 11 ods. 6 zákona 381/2001 Z. z., čo však nevylučuje právo na úrok z omeškania z peňažného poistného plnenia, ktoré je poisťovňa ako svoju ďalšiu povinnosť (po povinnosti podľa § 11 ods. 6 zákona 381/2001 Z. z.) povinná splniť do 15 dní od skončenia prešetrovania (§ 11 ods. 7 zákona 381/2001 Z. z.). Poistné (peňažné) plnenie je primárnym cieľom poistenia, preto nemožno uvažovať, že povinnosť poisťovne platiť úrok z omeškania sa vzťahuje len na nepeňažnú povinnosť podľa § 11 ods. 6 zákona č. 381/2001 Z.z. Odvolací súd v uvedenom rozhodnutí argumentoval tiež významom lekárskeho posudku a možnosťou jeho preskúmania znalcom, ako na to poukazuje aj žalobca v odvolaní.

12. Neskoršia rozhodovacia prax Najvyššieho súdu SR (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo/145/2017 zo dňa 22. novembra 2018), však nepodporila správnosť uvedeného záveru odvolacieho

súdu a prijala záver, že "ustanovenie § 11 zákona č. 381/2001 Z. z. sa týka výlučne nesplnenia povinnosti poisťovateľa, ktorá mu bola uložená v súvislosti so šetrením poistnej udalosti na základe oznámenia poškodeného. Zákonodarca totiž v § 11 ods. 8 uvedeného zákona jasne a zreteľne formuluje podmienku, v zmysle ktorej je poisťovateľ povinný zaplatiť poškodenému úroky z omeškania podľa osobitného predpisu (OZ). Je tomu tak v prípade, ak si poisťovateľ nesplní povinnosť podľa § 11 ods. 6 uvedeného zákona. Z dikcie tohto ustanovenia (§ 11 ods. 6 písm. a), b)) je zrejmé, že zákonodarca povinnosti poisťovateľa viaže výlučne vo vzťahu k prešetrovaniu poistnej udalosti," pričom ďalej v tomto rozhodnutí konštatoval, že "správnosť záveru poisťovateľa v samotnom vysvetlení, z akého dôvodu odmietol poskytnúť plnenie, je pritom irelevantný, nakoľko v zmysle citovaného ustanovenia je poisťovateľ povinný "len" poskytnúť písomné vysvetlenie a toto doručiť poškodenému". Ďalej Najvyšší súd SR uviedol, že ak poisťovňa neodôvodnila odmietnutie poistného plnenia podľa predstáv žalobcu, nemožno to vykladať spôsobom, že by si túto povinnosť nesplnila vôbec a následne prijať záver, že nesplnením tejto povinnosti sa dostala v zmysle § 11 ods. 8 zákona č. 381/2001 Z. z. do omeškania, pričom uzavrel, že žalovaný si svoju povinnosť podľa § 11 ods. 6 cit. zákona splnil, a preto nebol povinný uhradiť žalobcovi ako poškodenému úroky z omeškania. Dodal, že "do omeškania by sa dostala s plnením náhrady škody až vtedy, ak by po doručení právoplatného rozhodnutia súdu o výške náhrady škody, neuhradila v lehote určenej súdom priznanú náhradu škody žalobcovi podľa § 11 ods. 7 zákona č. 381/2001 Z. z."

13. Vzhľadom na uvedenú rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu SR ako najvyššej súdnej autority, odvolací súd opustil svoje doterajšie stanovisko a v záujme právnej istoty (čl. 2 ods. 2 CSP) sa priklonil k právnomu záveru Najvyššieho súdu SR, v zmysle ktorého bolo potom správne aj napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie v otázke úrokov z omeškania.

14. Odvolanie žalobcu nebolo dôvodné ani do výroku o trovách konania. Od účinnosti CSP nie je možné pri rozhodovaní o trovách konania zohľadniť, že rozhodnutie o výške plnenia záviselo od znaleckého posudku či úvahy súdu, tak ako to upravovalo predtým platné ust. § 142 ods. 3 OSP. Právna úprava náhrady trov konania podľa CSP je striktné založená na miere úspechu strany v konaní. S výnimkou ust. § 257 CSP umožňujúcom zohľadniť dôvody hodné osobitného zreteľa a na ich základe nepriznať náhradu trov konania. Nie je možné vylúčiť, že okolnosti ako úvaha súdu, či závislosť výšky plnenia od znaleckého posudku, by mohli výnimočne prichádzať do úvahy ako dôvody hodné osobitného zreteľa, no v samotnej povahe sporu o zaplatenie náhrady škody spočívajúcej v bolestnom a SSU, odvolací súd takýto priestor nenachádza. Napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie o trovách konania, tak bolo principiálne správne založené na pomere úspechu strán sporu vo veci.

15. Vzhľadom na uvedené, neboli odvolacie námietky žalobcu dôvodné ani len čiastočne a odvolací súd preto napadnuté rozhodnutie potvrdil v celom napadnutom rozsahu ako vecne správne.

16. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ust. § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP a v odvolacom konaní plne úspešnému žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie samostatným rozhodnutím.

17. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancie. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolania musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).